
RESSENYA DEL LLIBRE *L'HORT DEL SEGON ORIGEN*,¹ DE JORDI PUIG I ROCA

Laura Dalmau-Pol

Subdirecció General de Planificació Rural,
Direcció General de Desenvolupament Rural,
Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació,
Generalitat de Catalunya

El repte de l'agricultura en el context del canvi climàtic és doble: per una banda, ha de reduir les emissions dels gasos d'efecte hivernacle i, per l'altra, ha d'adaptar-se a les noves condicions climàtiques. A banda dels nombrosos estudis de com afecta el canvi climàtic a l'agricultura, com pot contribuir a mitigar-lo i alhora com s'hi pot adaptar, estem veient també com les políti-

1. Barcelona, Barcino, 2015, 327 p., ISBN 978-84-7226-989-7.

Correspondència: Laura Dalmau-Pol. Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, Generalitat de Catalunya. Gran Via de les Corts Catalanes, 612-614. 08007 Barcelona. Tel.: 933 046 768. A/e: laura.dalmau@gencat.cat.

ques europees marquen fulls de ruta amb aquests objectius. Així, les prioritats en desenvolupament rural de la Unió Europea (UE) han d'aplicar-se en el context del desenvolupament sostenible i del foment de protecció i millora del medi ambient per tal d'assolir els objectius fixats en matèria del canvi climàtic. En el període actual de programació de polítiques europees, que s'estén fins al 2020, a fi de garantir el desenvolupament sostenible de les zones rurals, dues de les sis prioritats bàsiques de la UE fan referència a la preservació i la millora dels ecosistemes relacionats amb l'agricultura i a la promoció de l'eficiència dels recursos i l'adaptació al canvi climàtic per part del sector agrari, a banda de fixar també un objectiu transversal de mitigació del canvi climàtic.

L'hort del segon origen. L'horticultura del futur amb arrels del passat és un manual d'horticultura completíssim per tal d'adaptar els conreus al canvi climàtic, que explica d'una manera senzilla però alhora precisa les bases de l'agricultura ecològica, detallant tot el que és necessari per al procés de producció sostenible i inventariant més de cinc-centes varietats locals d'hortalisses, fruiters i vinyes amb recomanacions valuosíssimes.

Les pràctiques agrícoles que exposa el llibre contribueixen a mitigar el canvi climàtic i a adaptar-s'hi, i són compatibles amb la protecció i la millora del medi ambient, dels recursos naturals, del sòl i, especialment, de la diversitat genètica. En el context actual, té una importància vital dedicar una atenció específica a la conservació i a la utilització sostenible dels recursos genètics agrícoles i aquest manual esdevé una guia de primera categoria per a assolir-ho.

Però, a banda de ser un manual hortícola, *L'hort del segon origen* és el complement perfecte a la pel·lícula *Segon origen*, que adapta el *Mecanoscrit del segon origen*, de Manuel de Pedrolo. En Dara, pare de l'Alba, la protagonista de *Segon origen*, és un científic que estudia el canvi climàtic i, quan descobreix que la situació climàtica és irreversible i que es produirà un gran desastre, decideix escriure un manual per a explicar a la seva filla com pot tornar a recuperar l'autosuficiència alimentària. Així, cada capítol del llibre comença amb un relat breu d'en Dara a la seva filla que introdueix la temàtica que cal desenvolupar tècnicament des del vessant de ficció de *Segon origen*. Justament la proximitat a la realitat d'aquesta breu introducció de ficció ens fa adonar que mantenir la biodiversitat per a l'alimentació i l'agricultura constitueix una responsabilitat primordial davant els efectes del canvi climàtic.

«Mira endarrere per continuar endavant» és el títol del primer capítol del llibre que resumeix l'essència del manual, recupera les tècniques d'horticultura, fructicultura i també de la cria de races autòctones d'aviram que feien ja els nostres avis i que cal recuperar, juntament amb els coneixements i tècniques sostenibles actuals, per canviar el model present per un de nou amb menys cost energètic i més respectuós amb el nostre entorn i més adaptat.

Els altres capítols tracten de temes vitals com l'observació del lloc abans d'iniciar l'hort, la preparació del sòl, el reg, la fertilitat, les rotacions, la reproducció i conservació de llavors, els tractaments davant plagues i malalties, l'adaptació a les noves condicions climàtiques, tots els aspectes clau per a assolir un hort sostenible. Els darrers capítols estan dedicats a fer una llista, com hem comentat anteriorment, de més de cinc-centes varietats d'horta, fruiters i vinyes, i races d'aviram, i també el calendari de sembra de les diverses espècies.

El darrer paràgraf que en Dara deixa escrit a l'Alba en *L'hort del segon origen* diu: «Els diversos anys que he passat fent recerca pel país m'han fet veure guspises de la solució al problema que hem d'afrontar. He intentat que aquestes guspises impregnin tot el que he escrit i que, en el futur, encenguin una flama al teu interior, una flama que es perd en el temps i que cerca la felicitat, l'esperit crític i l'autosuficiència». *L'hort del segon origen* encén moltes guspises i, sobretot, encén la flama del repte de la conservació i utilització sostenible dels recursos genètics, i exigeix un compromís decidit a tots els nivells. *L'hort del segon origen* contribueix a millorar la sostenibilitat i la viabilitat econòmica dels sistemes agrícoles i la seva aportació esdevé fonamental per a la protecció de la biodiversitat i la lluita contra el canvi climàtic.

L'autor del llibre, Jordi Puig i Roca, és doctor en ciències ambientals, especialitat en canvi climàtic i canvi global ambiental. També té un màster en prevenció de riscos laborals. Ha treballat en el camp de la sostenibilitat i la gestió municipal, i també a l'Administració pública. Actualment, investiga a l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental (ICTA) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) en el camp de l'agrobiodiversitat cultivada. És vocal del Consell Assessor de la Xarxa de Custòdia del Territori de Catalunya i membre de la Comissió Catalana d'Agrobiodiversitat Cultivada. Ha publicat diversos articles científics i és autor o coautor de diversos llibres en el camp del patrimoni natural i cultural. Des de l'any 2002, està al capdavant de la cooperativa l'Espigall, una explotació agrícola que produeix amb varietats locals.